

Remiss av SOU 2025:29 Ökad kvalitet hos Samhall och fler vägar till skyddat arbete

Skellefteå kommun instämmer med utredningen att det är svårt för individer som deltar i kommunernas verksamheter att ta steget över från kommunala till arbetsmarknadspolitiska insatser, även om de har arbetsförmåga. Skellefteå kommun tillstyrker utredningens förslag men vill understryka behovet av ytterligare utredning och förslag för att komma till rätta med inlåsnings effekter för individer med insatsen daglig verksamhet enligt LSS.

Insatsen daglig verksamhet enligt LSS har under senare år ökat stort i antal och oproportionerligt jämfört med övriga insatser enligt LSS. Personer som idag beviljas daglig verksamhet enligt LSS är därför betydligt fler än personer som beviljas övriga insatser enligt LSS. Många av personerna som idag beviljas daglig verksamhet har heller inte behov av andra slags LSS-insatser, exempelvis stöd i hemmet. Många av dessa personer har också låg motivation att ta emot stöd enligt LSS, utan det kan exempelvis vara en företrädare för den enskilde som är drivande i att söka stödet. Besluten om LSS innebär sedan ofta att personerna i praktiken utestängs permanent från olika arbetsmarknadsåtgärder som skulle kunna innebära en framtida möjlighet till lönearbete. Precis som utredningen anser Skellefteå kommun att det finns inlåsnings effekter i de olika ersättningssystemen.

Trots detta lyckas några få individer mot alla odds gå till anställningar på den ordinarie arbetsmarknaden. Det finns inte återkommande statistik kring sysselsättning för personer med stöd enligt LSS vilket kommunen anser vara en brist. Enligt SCB¹ hade endast 3–4 procent av personer med bostad med särskild service enligt LSS ett lönearbete i november 2021 samt att varaktiga övergångar från daglig verksamhet till lönearbete under en period på minst två år utgjorde endast 0,2 procent av samtliga personer med insatsen daglig verksamhet 2014 enligt Socialstyrelsen². Hur många personer med insatsen daglig verksamhet som kan vara aktuella för anställning i skyddat arbete framgår inte av statistik men i olika sammanhang bedöms potentialen vara att 10–30 procent skulle kunna ha ett lönearbete på sikt med rätt stöd. Det är därför mycket olyckligt att utredningen inte har några förslag kring hur vissa personer som idag beviljats daglig verksamhet enligt LSS, och har sin huvudsakliga försörjning genom en aktivitets- eller sjukersättning, i stället ska kunna ges möjlighet till skyddat arbete hos Samhall.

¹ SCB, Personer med funktionsnedsättning i bostad med särskild service - Sysselsättning och inkomster Arbetsmarknad och funktionsnedsättning, 2023:3, s. 12.

² Socialstyrelsen, Insatser med stöd till personer med funktionsnedsättning – Lägesrapport 2019, 2019-3-7, s. 10.